

แผนแม่บท 16

เศรษฐกิจฐานราก

เศรษฐกิจชุมชนต้องตื่นเข้มแข็ง มีศักยภาพในการแข่งขัน
สามารถพึ่งพาตนเอง ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาอย่างทั่วถึง
และเป็นธรรม ยกกระดับมาตรฐานการครองชีพและความเป็นอยู่
ของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้น

กค.

ถึงแม้การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐในช่วงที่ผ่านมาจะส่งผลให้ผู้ประกอบการเศรษฐกิจฐานรากมีรายได้เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังคงต้องเร่งดำเนินการให้ความสำคัญกับการกระจายรายได้ให้แก่กลุ่มประชากรรายได้น้อยอย่างต่อเนื่อง ร่วมกับการเพิ่มศักยภาพและพัฒนาขีดความสามารถของเศรษฐกิจฐานราก เพื่อให้กลุ่มประชากรรายได้น้อยโดยเฉพาะกลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดร้อยละ 40 มีความสามารถในการบริหารจัดการหนี้สินได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

ตารางสรุปสถานะการบรรลุเป้าหมายระดับประเด็น (Y2) และเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

Y2	ชื่อเป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ	ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ปี 2570
160001	รายได้ของประชากรกลุ่มรายได้น้อยเพิ่มขึ้นอย่างกระจายและอย่างต่อเนื่อง	ดัชนีความยากจนหลายมิติของกลุ่มเป้าหมายในระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP) มิติด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ต่อปี
Y1	ชื่อเป้าหมายแผนแม่บทย่อย	ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ปี 2570
160101	ศักยภาพและขีดความสามารถของเศรษฐกิจฐานรากเพิ่มขึ้น	ผลผลิตภาพของวิสาหกิจรายย่อยเพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ต่อปี
160201	ผู้ประกอบการเศรษฐกิจฐานรากมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง	อัตราการขยายตัวของรายได้รวมวิสาหกิจรายย่อยมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 4 ต่อปี
160202	กลุ่มประชากรรายได้น้อยที่สุดร้อยละ 40 มีความสามารถในการบริหารจัดการหนี้สินได้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง	สัดส่วนค่าใช้จ่ายหนี้สินของครัวเรือนรายได้น้อยที่สุดร้อยละ 40 ต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมดของครัวเรือนรายได้น้อยที่สุดร้อยละ 40 ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ในปี 2570

สรุปแผนระดับที่ 3 ที่ส่งต่อการขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ ประเด็นที่ (16) เศรษฐกิจฐานราก

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นเศรษฐกิจฐานรากมีแผนระดับที่ 3 ที่สามารถช่วยขับเคลื่อนการดำเนินงานของแผนแม่บทฯ ที่สำคัญ อาทิ

แผนปฏิบัติการฯ	หน่วยงานเจ้าของแผน
- แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และแผนปฏิบัติการรายปี (พ.ศ. 2567) ของกรมการพัฒนาชุมชน	กรมการพัฒนาชุมชน
- แผนปฏิบัติการธนาคารออมสิน 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)	ธนาคารออมสิน
- แผนปฏิบัติการรายปี (พ.ศ. 2567) ของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)	สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)
- แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และแผนปฏิบัติการรายปี (พ.ศ. 2567) ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- แผนปฏิบัติการรายปี (พ.ศ. 2567) ของสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย	สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย
แผนปฏิบัติการด้าน...	หน่วยงานเจ้าของแผน
- การให้สินเชื่อย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม ระยะที่ พ.ศ. 2567 ถึง พ.ศ. 2569	ธนาคารแห่งประเทศไทย

ทั้งนี้ สามารถเข้าดูรายละเอียดเพิ่มเติมของแผนระดับที่ 3 ข้างต้น ได้จากในระบบ eMENSCR ตามรายละเอียดวิธีการใช้งานที่แสดงไว้ในภาคผนวก

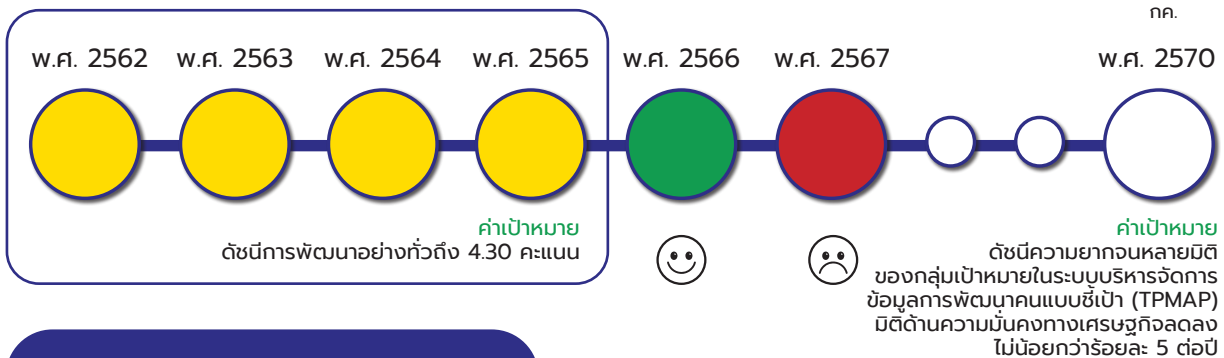
เป้าหมายระดับประเด็น
แผนแม่บทฯ (Y2)

160001

รายได้ของประชากรกลุ่มรายได้น้อย
เพิ่มขึ้นอย่างกระจายและอย่างต่อเนื่อง

กค.

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

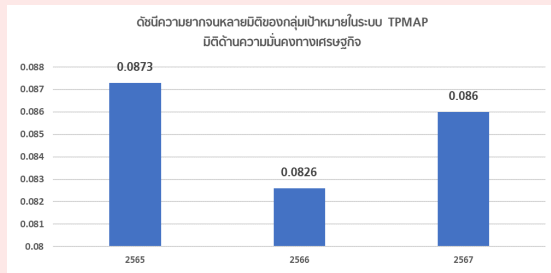
ตัวชี้วัด :	ดัชนีความยากจนหลายมิติของกลุ่มเป้าหมายในระบบบริหารจัดการข้อมูล การพัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP) มีดัชนีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ (ร้อยละต่อปี)				
160001	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	(ข้อมูล พ.ศ. 2567)	ลดลงไม่น้อยกว่า ร้อยละ 5 ต่อปี	ลดลงไม่น้อยกว่า ร้อยละ 5 ต่อปี
	(ข้อมูล พ.ศ. 2565) 0.0873	(ข้อมูล พ.ศ. 2566) 0.0826	(ข้อมูล พ.ศ. 2567) 0.0860		
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)		ดีขึ้น 😊 ร้อยละ 5.38	แย่ลง 😞 ร้อยละ 4.12		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2567 เทียบกับค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)				ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 82.32 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ -82.32 ของค่าเป้าหมาย อยู่ในระดับวิกฤต ในการบรรลุเป้าหมาย

รายได้ของประชากรกลุ่มรายได้น้อยเพิ่มขึ้นอย่างกระจายและอย่างต่อเนื่อง พิจารณาจากดัชนีความยากจนหลายมิติ (MPI) ของกลุ่มเป้าหมายในระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP) มีดัชนีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ประมวลผลโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ข้อมูล พ.ศ. 2567) พบว่า ดัชนีความยากจนหลายมิติ (MPI) ของกลุ่มเป้าหมายในระบบ TPMAP มีดัชนีความมั่นคงทางเศรษฐกิจมีค่า 0.0860¹ และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) ที่มีค่า 0.0826 สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาแย่ลง คิดเป็นร้อยละ

¹กลุ่มเป้าหมายของ TMAP ใน พ.ศ. 2567 ได้มีการพิจารณาทบทวนการกำหนดตัวชี้วัดในแต่ละมิติความขัดสนที่นำมาใช้ในการคำนวณคนเป้าหมายจากเดิม 17 ตัวชี้วัดจากทั้งหมด 31 ตัวชี้วัด เป็น 37 ตัวชี้วัด จากทั้งหมด 38 ตัวชี้วัด เพื่อให้การพัฒนาและช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายครอบคลุมและสอดคล้องต่อบริบทการพัฒนาของประเทศไทยมากยิ่งขึ้นส่งผลให้จำนวนประชากรกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้น

4.12 ในขณะเดียวกันเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567 และ พ.ศ. 2570 ซึ่งมีค่าเป้าหมายเดียวกัน (ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ต่อปี) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ -82.32 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้ **สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับวิกฤตในการบรรลุเป้าหมาย (สีแดง)**

ที่มา : ระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP) ประมวลผลโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ

ความท้าทายในการทำให้รายได้ของประชากรกลุ่มรายได้น้อยเพิ่มขึ้นอย่างกระจายและอย่างต่อเนื่อง อาทิ ผู้มีรายได้น้อยขาดทักษะและองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนาอาชีพเพื่อช่วยยกระดับรายได้ให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและมั่นคง โดยเฉพาะการเพิ่มทักษะและการเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของบริบทและเทคโนโลยี รวมถึงขาดความรู้ทางการเงิน เกี่ยวกับการวางแผนทางการเงิน การบริหารจัดการหนี้สิน การออมเงิน และการลงทุน ซึ่งมีส่วนสำคัญในการช่วยให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจของกลุ่มผู้มีรายได้น้อยในระดับปัจเจก นอกจากนี้ กลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มผู้มีรายได้น้อยยังขาดองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยี การตลาด หรือทักษะเฉพาะทางที่มีส่วนสำคัญในการช่วยสร้างมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการที่จะนำไปสู่การยกระดับรายได้ได้อย่างเข้มแข็ง ตลอดจนไม่สามารถเข้าถึงแหล่งทุนและตลาดที่สำคัญในการขยายฐานลูกค้าและครอบคลุมความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ โดยมีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของหน่วยงานที่สำคัญ ดังนี้ **การพัฒนาทักษะและองค์ความรู้ของประชาชนผู้มีรายได้น้อยและผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยโดยอาศัยสถาบันการศึกษาในพื้นที่เป็นกลไกสำคัญ** เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพให้กับประชาชนผู้มีรายได้น้อย และผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจชุมชนในการพัฒนาขีดความสามารถ โดยการยกระดับเพิ่มทักษะและการเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มโอกาสการมีรายได้เพิ่มขึ้น **การมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการให้ความรู้ทางการเงินแก่กลุ่มประชากรผู้มีรายได้น้อย** โดยเฉพาะพื้นฐานเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงิน การออม และการลงทุน เพื่อให้ผู้มีรายได้น้อยสามารถวางแผนทางการเงินเพื่อจัดการกับหนี้สิน และบริหารจัดการทรัพยากรทางการเงินได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงสุด รวมถึงการให้คำปรึกษาทางการเงิน การเสนอมาตรการช่วยเหลือ และการติดตามผลภายหลังจากการดำเนินการช่วยเหลือในระดับปัจเจก ในขณะเดียวกัน **ควรเพิ่มโอกาสให้สามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้อย่างทั่วถึง** โดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อยหรือผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่เป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญในการยกระดับการเป็นผู้ประกอบการที่มีความมั่นคงทางด้านรายได้ โดยเฉพาะการสนับสนุนสินเชื่อสำหรับธุรกิจขนาดเล็ก และลดข้อกำหนดให้ธุรกิจขนาดเล็กเข้าถึงแหล่งทุนได้ง่ายขึ้น

แผนแม่บทย่อย

การยกระดับศักยภาพ
การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ

เป้าหมาย
แผนแม่บทย่อย (Y1)

160101

ศักยภาพและขีดความสามารถของ
เศรษฐกิจฐานรากเพิ่มขึ้น

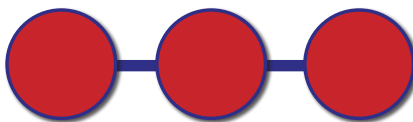

กค.

พ.ศ. 2570

พ.ศ. 2562 พ.ศ. 2563 พ.ศ. 2564 พ.ศ. 2565

พ.ศ. 2566 พ.ศ. 2567

ค่าเป้าหมาย

อัตราการเติบโตของรายได้กลุ่มประชากรร้อยละ 40
ที่มีรายได้ต่ำสุดเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 15 ต่อปี

ค่าเป้าหมาย
ผลิตภาพของวิสาหกิจรายย่อยเพิ่มขึ้น
เฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ต่อปี

หมายเหตุ : * เป้าหมาย 160101 สถานการณ์ พ.ศ. 2566 - 2567 พิจารณาจากผลิตภาพของวิสาหกิจรายย่อย ทั้งนี้ ด้วยตัวชี้วัดดังกล่าวมีการปรับปรุงข้อมูลย้อนหลัง ส่งผลให้สถานการณ์
ที่แสดงไว้ในปีนั้น ๆ อาจมีค่าเปลี่ยนแปลงไปจากที่ปรากฏให้เห็นในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2562 - 2566

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :	ผลิตภาพของวิสาหกิจรายย่อย (ร้อยละ)				
160101	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566			
	(ข้อมูล พ.ศ. 2564) 151,706 บาท/วิสาหกิจรายย่อย (ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ของวิสาหกิจรายย่อยอยู่ที่ 411,596 ล้านบาท ต่อจำนวนวิสาหกิจรายย่อย 2,673,689 ราย) (หดตัว ร้อยละ 1.65) (revised)*	(ข้อมูล พ.ศ. 2565) 162,117 บาท/วิสาหกิจรายย่อย (ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ของวิสาหกิจรายย่อยอยู่ที่ 442,124 ล้านบาท ต่อจำนวนวิสาหกิจรายย่อย 2,727,186 ราย) (ขยายตัว ร้อยละ 6.86) (revised)*	(ข้อมูล พ.ศ. 2566) 166,870 บาท/วิสาหกิจรายย่อย (ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ของวิสาหกิจรายย่อยอยู่ที่ 457,144 ล้านบาท ต่อจำนวนวิสาหกิจรายย่อย 2,739,530 ราย) (ขยายตัว ร้อยละ 2.93)	เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 5	เพิ่มขึ้นเฉลี่ย ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 5 ต่อปี
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)		ดีขึ้น 😊 ร้อยละ 515.55	แย่ลง 😞 ร้อยละ 57.28		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2567 เทียบกับค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)			(พ.ศ. 2566 - 2567) ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 4.90	ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 58.63 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 97.94 ของค่าเป้าหมาย อยู่ในระดับใกล้เคียง ในการบรรลุเป้าหมาย

ศักยภาพและขีดความสามารถของเศรษฐกิจฐานรากเพิ่มขึ้น พิจารณาจากผลิตภาพของวิสาหกิจรายย่อย โดยคำนวณจากมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของวิสาหกิจรายย่อยต่อจำนวนวิสาหกิจรายย่อยทั้งหมด จัดทำโดยสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ข้อมูล พ.ศ. 2566) พบว่า มูลค่าของผลิตภาพวิสาหกิจรายย่อยอยู่ที่ 166,870 บาท/วิสาหกิจรายย่อย โดยมีอัตราการขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 2.93 และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) ที่มีอัตราการขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 6.86 สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาแย่ลง คิดเป็นร้อยละ 57.28 ในขณะเดียวกันเมื่อ

เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567 (เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 58.63 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมาย ทั้งนี้ เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 (ในห้วง 5 ปี เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 5) พบว่า การขยายตัวของผลิตภาพของวิสาหกิจรายย่อย เฉลี่ยใน พ.ศ. 2566 – 2567 คิดเป็นร้อยละ 4.90 โดยมีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 97.94 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)**

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

การดำเนินงานที่ผ่านมา

การดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2567 โดยภาพรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมุ่งให้ความสำคัญในการสร้างรายได้ พัฒนาทักษะอาชีพ และส่งเสริมแนวคิดการพึ่งพาตนเองให้กับคนในชุมชน เพื่อช่วยให้ชุมชนและกลุ่มผู้ประกอบการมีความสามารถในการผลิตสินค้าและพัฒนาการบริการสำหรับการสนับสนุนธุรกิจภายในชุมชนเอง โดยมีโครงการเพื่อการขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ (โครงการสำคัญ) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 อาทิ (1) โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร ของกรมประมง (2) โครงการพัฒนาเครือข่ายเพื่อสร้างระบบนิเวศนวัตกรรมในระดับชุมชน ของสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (3) โครงการยกระดับทักษะและความรู้ของคนในชุมชนเศรษฐกิจฐานราก และการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจ BCG ของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ โดยเป็นการดำเนินการเพื่อสนับสนุนให้เกิดการยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการในการเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านนวัตกรรม ทักษะการประกอบอาชีพ การจัดทำระบบการบริหารหนี้สิน ซึ่งการเสริมสร้างความรู้ดังกล่าวส่งผลให้กลุ่มผู้ประกอบการสามารถพัฒนาศักยภาพในการสร้างรายได้ด้วยตนเอง พัฒนาสินค้าตอบโจทย์การแข่งขันของตลาด และสามารถพัฒนาขีดความสามารถของเศรษฐกิจฐานรากได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ จากการติดตามข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมายในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2566 พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการมุ่งเน้นการยกระดับและเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้ประกอบการท้องถิ่น โดยใช้ทรัพยากรในพื้นที่ซึ่งเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้เศรษฐกิจฐานรากสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างมีนัยสำคัญ เพื่อเสริมสร้างจุดแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานรากและปลูกฝังแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนในชุมชน ร่วมกับการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากผ่านการสร้างส่วนร่วมระหว่างประชาชนและภาคีเครือข่าย ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

ความท้าทายในการทำให้ศักยภาพและขีดความสามารถของเศรษฐกิจฐานรากเพิ่มขึ้น อาทิ ผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยขาดองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนามาตรฐานสินค้าและบริการ และการแปรรูปวัตถุดิบที่มีอยู่ในพื้นที่เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ ทำให้ไม่สามารถยกระดับศักยภาพและขีดความสามารถของผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่สามารถสร้างโอกาสในการเข้าถึงช่องทางการตลาดที่หลากหลายและครอบคลุมความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ รวมทั้งการขาดการปรับปรุงกฎหมาย นโยบาย และมาตรการที่เป็นอุปสรรค ทำให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยขาดโอกาสในการแข่งขันและพัฒนาศักยภาพและความสามารถ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในการส่งเสริมศักยภาพของผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยให้เข้มแข็ง อาทิ การพัฒนาองค์ความรู้และทักษะของผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยโดยอาศัยความร่วมมือของสถาบันการศึกษาในพื้นที่ ในการถ่ายทอดองค์ความรู้และยกระดับทักษะที่จำเป็นสำหรับการสร้างมาตรฐานของผลิตภัณฑ์และเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการจากการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม อาทิ การใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการแปรรูปและเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ ร่วมกับการวิเคราะห์พฤติกรรมและผลตอบรับที่ได้รับจากลูกค้า เพื่อนำมาสู่การปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการแปรรูปและตรวจสอบผลิตภัณฑ์ให้เป็นมาตรฐาน รวมถึงการพัฒนาอุตสาหกรรมชุมชนโดยการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการผลิตสินค้าในชุมชนให้เป็นมาตรฐานมากขึ้น เช่น การใช้เครื่องจักรที่มีขนาดเล็กในการผลิตสินค้าท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกันควรมีการใช้และนำทรัพยากรท้องถิ่นมาต่อยอดการขับเคลื่อนและพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก เพื่อเป็นการลดต้นทุนและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ร่วมกับการสร้างตราสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่นผ่านการใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ รวมทั้งการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายทางการตลาดของกลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อย เพื่อให้เกิดเครือข่ายที่มีความเข้มแข็งและสามารถรับมือทันต่อความไม่แน่นอนและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน เกิดการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันทรัพยากรที่จำเป็นระหว่างกัน และการผลักดันการปรับปรุงกฎหมาย นโยบาย และมาตรการ โดยเฉพาะกฎหมายด้านการจดทะเบียนธุรกิจและการขอใบอนุญาตหรือใบรับรองคุณภาพสินค้า จะช่วยลดอุปสรรคในการเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของผู้ประกอบการรายย่อย พร้อมทั้งสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนในระยะยาว

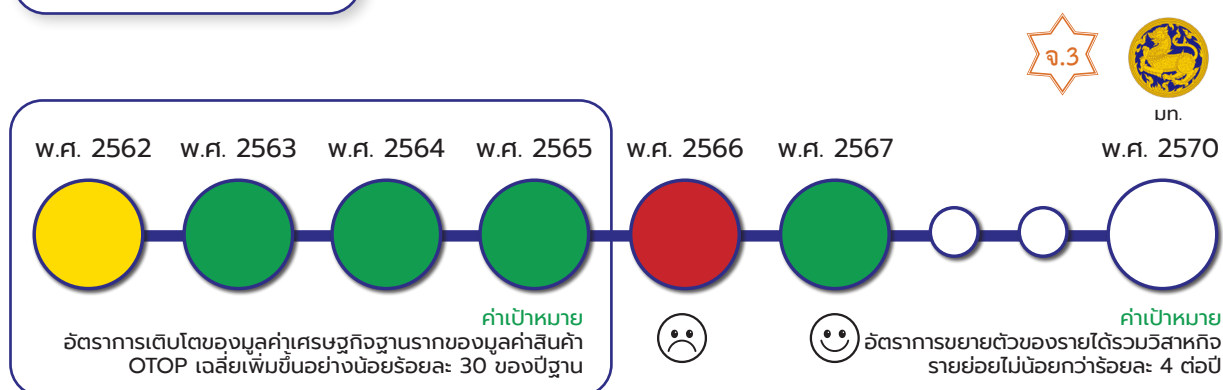
แผนแม่บทย่อย

การสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริม
การพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

เป้าหมาย แผนแม่บทย่อย (Y1)

160201

**ผู้ประกอบการเศรษฐกิจฐานราก
มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง**

หมายเหตุ : * เป้าหมาย 160201 สถานการณ์ พ.ศ. 2566 - 2567 พิจารณานจากอัตราการขยายตัวของรายได้รวมวิสาหกิจรายย่อย ทั้งนี้ ด้วยตัวชี้วัดดังกล่าวมีการปรับปรุงข้อมูลย้อนหลัง ส่งผลให้สถานการณ์ที่แสดงไว้ในปีนั้น ๆ อาจมีค่าเปลี่ยนแปลงไปจากที่ปรากฏให้เห็นในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2562 - 2566

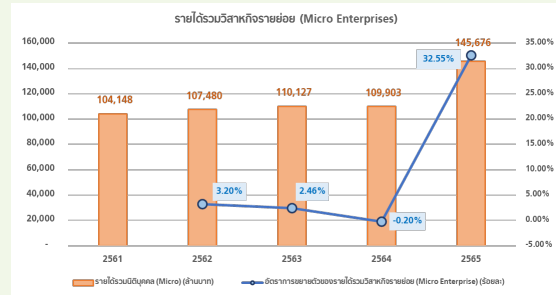
สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :		อัตราการขยายตัวของรายได้รวมวิสาหกิจรายย่อย (ร้อยละ)			
160201	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566			
	(ข้อมูล พ.ศ. 2563) 110,127 ล้านบาท (ขยายตัว ร้อยละ 2.46) (revised)*	(ข้อมูล พ.ศ. 2564) 109,903 ล้านบาท (หดตัว ร้อยละ 0.20)	(ข้อมูล พ.ศ. 2565) 145,676 ล้านบาท (ขยายตัว ร้อยละ 32.55)	ขยายตัวไม่น้อยกว่า ร้อยละ 4	ขยายตัวไม่น้อยกว่า ร้อยละ 4 ต่อปี (รวม ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 20)
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)		ແຮ່ລຸ່ງ ມີ ຄວາມ ສະຫງົບ ร้อยละ 108.26	ດີຂຶ້ນ ມີ ຄວາມ ສະຫງົບ ร้อยละ 16,102.64		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2567 เทียบกับค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)			(พ.ศ. 2566 – 2567) ขยายตัวรวมร้อยละ 32.35	สูงกว่าค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 813.74 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 16173 ของค่าเป้าหมาย บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

ผู้ประกอบการเศรษฐกิจฐานรากมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง พิจารณาจากอัตราการขยายตัวของรายได้รวมวิสาหกิจรายย่อย จัดทำโดยสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ข้อมูล พ.ศ. 2565) พบว่า มีรายได้รวมวิสาหกิจรายย่อยอยู่ที่ 145,676 ล้านบาท ที่มีการขยายตัวจาก พ.ศ. 2564 คิดเป็นร้อยละ 32.55 และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2564) ที่มีการหดตัวคิดเป็นร้อยละ 0.2 สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 16,102.64 ในขณะเดียวกัน เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567 (ขยายตัวไม่น้อยกว่าร้อยละ 4) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 813.74 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมาย และเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 (ขยายตัวไม่น้อยกว่า

ร้อยละ 4 ต่อปี หรือ ขยายตัวรวมไม่น้อยกว่า ร้อยละ 20 ใน พ.ศ. 2570) พบว่า มีอัตราการขยายตัวรวมของรายได้รวมวิสาหกิจรายย่อยใน พ.ศ. 2566 – 2567 คิดเป็นร้อยละ 32.35 มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 161.73 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งส่งผลให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ (สีเขียว)

ที่มา : ข้อมูลงบการเงินนิติบุคคลจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า และประมวลผลข้อมูลโดยสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (สสว.)

การดำเนินงานที่ผ่านมา

การดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2567 โดยภาพรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมุ่งให้ความสำคัญกับการยกระดับทักษะและความสามารถของผู้ประกอบการให้สามารถดำเนินธุรกิจที่ตอบสนองความต้องการของตลาดยุคใหม่ทั้งในภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรม รวมถึงการพัฒนาและส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนให้มีความเป็นมืออาชีพ สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ร่วมกับการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมมาปรับใช้ในการผลิตและบริการเพื่อยกระดับธุรกิจและขยายตลาด ภูมิปัญญา โดยมีโครงการเพื่อการขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ (โครงการสำคัญ) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 อาทิ (1) โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน ของกรมปศุสัตว์ (2) โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (3) โครงการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ OTOP และกลไกการขับเคลื่อน OTOP โดยกรมการพัฒนาชุมชน โดยเป็นการดำเนินการที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะแก่ผู้ประกอบการผ่านการเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจสมัยใหม่ ร่วมกับการนำเทคโนโลยีปรับใช้ในการยกระดับผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนที่ตอบโจทย์ตลาดและความต้องการของผู้บริโภค เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ จากการติดตามข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมายในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2566 พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะอาชีพของผู้ประกอบการเศรษฐกิจฐานรากโดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกร ผ่านการส่งเสริมให้เกษตรกรก้าวสู่การเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่และเกษตรกรปราดเปรื่อง ซึ่งสะท้อนถึงความก้าวหน้าในการพัฒนาและสนับสนุนผู้ประกอบการในภาคเกษตรกรรม อีกทั้งยังได้มีการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ OTOP ร่วมกับการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะ

160201

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลการบรรลุเป้าหมาย

ความท้าทายในการทำให้ผู้ประกอบการเศรษฐกิจฐานรากมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาทิ การขาดองค์ความรู้ในการพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของสินค้าและบริการของผู้ประกอบการเศรษฐกิจฐานราก การสร้างตราสินค้า และยกระดับคุณภาพสินค้า โดยเฉพาะการนำความรู้มาใช้แปรรูปวัตถุดิบที่มีอยู่ให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูงขึ้น และสร้างความแตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์ การขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในด้านคุณภาพ มาตรฐาน และยกระดับสินค้าให้สามารถตอบสนองความต้องการของตลาด และกลุ่มเป้าหมายสู่มาตรฐานสากล และการขาดการสนับสนุนให้ผู้ผลิตและผู้ประกอบการนำฐานข้อมูลเชิงประจักษ์และองค์ความรู้มาใช้สนับสนุนกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก เช่น ฐานข้อมูลวิสาหกิจรายย่อยและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการสร้างองค์ความรู้และทักษะให้ผู้ประกอบการเศรษฐกิจฐานรากสามารถสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่หรือเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีนวัตกรรมใหม่ ๆ สู่มาตรฐานสากล และแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้มีความทันสมัย โดยเฉพาะการอาศัยองค์ความรู้และทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ อาทิ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี ฐานข้อมูล งานวิจัย รวมทั้งการสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา ให้เข้ามาช่วยเสริมสร้างความรู้ในการยกระดับมูลค่าสินค้าและบริการ เพื่อนำไปสู่การต่อยอดและเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการเศรษฐกิจฐานราก นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายทางการตลาดของผู้ประกอบการเศรษฐกิจฐานราก เพื่อสร้างพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ และทรัพยากรทางธุรกิจระหว่างกัน รวมถึงโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนต่าง ๆ โดยผ่านการแพลตฟอร์มออนไลน์ที่ทันสมัย เพื่อช่วยพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการเศรษฐกิจฐานรากในการสร้างฐานการตลาดที่ตอบสนองผู้บริโภคและกลุ่มเป้าหมายได้เพิ่มขึ้น และยกระดับคุณภาพสินค้าและรายได้ให้กับผู้ประกอบการอย่างยั่งยืน

แผนแม่บทย่อย

การสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริม
การพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

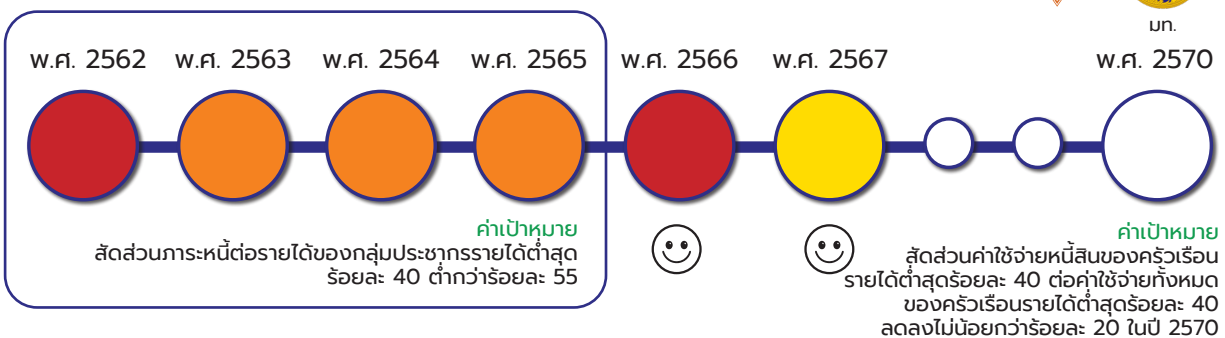
เป้าหมาย
แผนแม่บทย่อย (Y1)

160202

กลุ่มประชากรรายได้ต่ำสุดร้อยละ 40
มีความสามารถในการบริหารจัดการหนี้สิน
ได้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

มท.

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

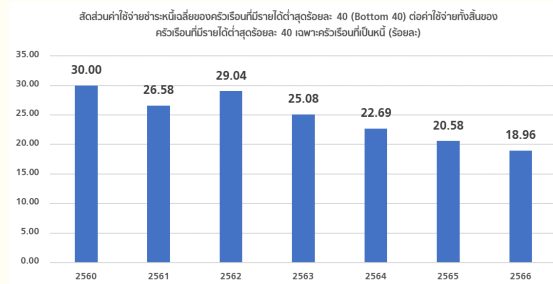
ตัวชี้วัด :		สัดส่วนค่าใช้จ่ายหนี้สินของครัวเรือนรายได้ต่ำสุดร้อยละ 40 ต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมดของครัวเรือนรายได้ต่ำสุดร้อยละ 40 (ร้อยละ)		
160202	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567
	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566		ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	(ข้อมูล พ.ศ. 2564) ร้อยละ 22.69 (ค่าใช้จ่ายหนี้สินของครัวเรือนรายได้ต่ำสุดร้อยละ 40 อยู่ที่ 3,334 บาท/ครัวเรือน/เดือน ต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมดของครัวเรือนรายได้ต่ำสุดร้อยละ 40 อยู่ที่ 14,696 บาท/ครัวเรือน/เดือน)	(ข้อมูล พ.ศ. 2565) ร้อยละ 20.58 (ค่าใช้จ่ายหนี้สินของครัวเรือนรายได้ต่ำสุดร้อยละ 40 อยู่ที่ 3,278 บาท/ครัวเรือน/เดือน ต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมดของครัวเรือนรายได้ต่ำสุดร้อยละ 40 อยู่ที่ 15,926 บาท/ครัวเรือน/เดือน)	(ข้อมูล พ.ศ. 2566) ร้อยละ 18.96 (ค่าใช้จ่ายหนี้สินของครัวเรือนรายได้ต่ำสุดร้อยละ 40 อยู่ที่ 3,324 บาท/ครัวเรือน/เดือน ต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมดของครัวเรือนรายได้ต่ำสุดร้อยละ 40 อยู่ที่ 17,533 บาท/ครัวเรือน/เดือน)	ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 4
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)		ดีขึ้น ร้อยละ 9.30	ดีขึ้น ร้อยละ 7.88	
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2567 เทียบกับค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)			(พ.ศ. 2566 - 2567) ลดลงร้อยละ 17.18	สูงกว่าค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 197.12 ของค่าเป้าหมาย
				คิดเป็นร้อยละ 85.91 ของค่าเป้าหมาย อยู่ในระดับใกล้เคียง ในการบรรลุเป้าหมาย

กลุ่มประชากรรายได้ต่ำสุดร้อยละ 40 มีความสามารถในการบริหารจัดการหนี้สินได้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง พิจารณาจากสัดส่วนค่าใช้จ่ายหนี้สินของครัวเรือนรายได้ต่ำสุดร้อยละ 40 ต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมดของครัวเรือนรายได้ต่ำสุดร้อยละ 40 จัดทำโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติและประมวลผลโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ข้อมูล พ.ศ. 2566) พบว่า มีค่าใช้จ่ายหนี้สินของครัวเรือนรายได้ต่ำสุดร้อยละ 40 อยู่ที่ 3,324 บาท/ครัวเรือน/เดือน และมีค่าใช้จ่ายทั้งหมดของครัวเรือนรายได้ต่ำสุดร้อยละ 40 อยู่ที่ 17,533 บาท/ครัวเรือน/เดือน

160202

สูตรร้อยละ 40 อยู่ที่ 17,533 บาท/ครัวเรือน/เดือน จึงมีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 18.96 และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) ที่มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 20.58 สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาดิจิทัล คิดเป็นร้อยละ 7.88 ในขณะเดียวกันเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567 (ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 4) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 197.12 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมาย และเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 (ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 20) พบว่า ผลรวมของอัตราการลดลงของสถานการณ์สัดส่วนฯ พ.ศ. 2566 – 2567 คิดเป็นร้อยละ 17.18 โดยมีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 85.91 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)**

ที่มา : ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประมวลผลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การดำเนินงานที่ผ่านมา

การดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2567 โดยภาพรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมุ่งให้ความสำคัญในการส่งเสริมองค์ความรู้ในการจัดการหนี้สินและการบริหารการเงินให้แก่กลุ่มประชากรรายได้น้อย รวมทั้งการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพที่สามารถให้กลุ่มประชากรรายได้น้อยสามารถต่อยอดทักษะของตนเองเพื่อนำไปสู่การสร้างรายได้ได้อย่างยั่งยืน โดยมีโครงการเพื่อการขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ (โครงการสำคัญ) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ได้แก่ (1) โครงการเสริมสร้างศักยภาพกองทุนชุมชนเพื่อการเข้าถึงแหล่งทุนของประชาชนในชุมชน ของกรมการพัฒนาชุมชน (2) โครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินครัวเรือนของประชาชน โดยทุนชุมชน ของกรมการพัฒนาชุมชน และ (3) โครงการ Debt-free One Stop Service แนวทางการแก้หนี้ที่ยั่งยืน ของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ โดยเป็นการดำเนินการที่มุ่งเน้นการสร้างกองทุนชุมชนสำหรับการช่วยบริหารจัดการหนี้สินของคนในชุมชน รวมทั้งมีการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ปัญหาหนี้สินได้อย่างเป็นระบบ พัฒนาหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความรู้ในการบริหารจัดการการเงินให้เกิดการสร้างรายได้และลดภาระหนี้สินอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการดำเนินการจะเป็นการสนับสนุนให้กลุ่มประชากรรายได้น้อยสุดร้อยละ 40 มีความตระหนักรู้เกี่ยวกับการบริหารการเงิน สามารถนำความรู้ต่อยอดสร้างอาชีพสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้จากการติดตามข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมายในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2566 พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการดำเนินการส่งเสริมการสร้างอาชีพตามแนวทางการสร้างสัมมาชีพชุมชนให้กับครัวเรือนยากจนเป้าหมาย ร่วมกับการส่งเสริมการสร้างงานและการปลูกฝังแนวคิดการสร้างคุณค่าให้กับผู้สูงอายุวัยต้นเกี่ยวกับการทำงานในสังคมปัจจุบัน เพื่อให้ผู้สูงอายุวัยต้นสามารถหารายได้ พึ่งพาตนเอง และนำความรู้ปรับใช้ในการดำเนินชีวิตสร้างความสุขให้ตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย

ความท้าทายในการทำให้กลุ่มประชากรรายได้ต่ำสุดร้อยละ 40 มีความสามารถในการบริหารจัดการหนี้สินได้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาทิ การขาดองค์ความรู้พื้นฐานด้านการบริหารจัดการหนี้สิน และการเงินของกลุ่มประชากรผู้มีรายได้น้อย โดยเฉพาะทักษะทางการเงินในการบริหารจัดการหนี้สิน การออม และการลงทุน การขาดองค์ความรู้และทักษะในการช่วยพัฒนาอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและมั่นคง โดยเฉพาะการเข้าถึงกลไก/มาตรการในการช่วยการเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ และการเพิ่มทักษะให้ทันกับบริบทการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีใหม่ ๆ ซึ่งจะช่วยให้สามารถสร้างรายได้ได้อย่างต่อเนื่อง เป็นต้น นอกจากนี้ ยังอาจมีสภาพแวดล้อมที่ไม่สามารถเอื้อให้กลุ่มประชากรรายได้ต่ำสุดร้อยละ 40 สามารถบริหารจัดการหนี้สินได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ ฐานข้อมูลการจัดการหนี้สิน กลไก เทคโนโลยี นวัตกรรม ที่ช่วยในการแก้ปัญหาหนี้สิน

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการลดภาระหนี้สินของกลุ่มประชากรรายได้ต่ำสุดร้อยละ 40 ผ่านการยกระดับความรู้และความสามารถในการบริหารจัดการหนี้สินและการเงิน ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างความมั่นคงทางด้านรายได้อย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม โดยการลดภาระหนี้สินควรเน้นการสร้างความรู้ทางการเงินให้แก่กลุ่มประชากรรายได้ต่ำสุดร้อยละ 40 เพื่อช่วยให้สามารถบริหารจัดการหนี้สินได้อย่างเหมาะสม ผ่านการจัดกิจกรรมอบรมหรือสัมมนาโดยผู้เชี่ยวชาญที่สามารถช่วยให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงิน การออม และการลงทุน รวมทั้งคำแนะนำเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเงินส่วนบุคคล อาทิ การแนะนำวิธีการจัดการหนี้สินผ่านการเปิดช่องทางการให้คำปรึกษาทางการเงินส่วนบุคคล รวมทั้งการสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่เอื้อให้ประชาชนสามารถบริหารการเงินและจัดการหนี้สินได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในกลุ่มที่กำลังเผชิญปัญหาหนี้สิน นอกจากนี้ ควรส่งเสริมกลไกและมาตรการในการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ การเพิ่มทักษะ และการเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ ในการสร้างความมั่นคงทางด้านรายได้ โดยสนับสนุนการสร้างงานและกิจกรรมเสริมสร้างทักษะ การเรียนรู้ให้ทันกับเทคโนโลยี นวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนไป อาทิ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มทักษะอาชีพ การทำตลาดออนไลน์ในแพลตฟอร์มที่ทันสมัย